

Duela lau urte bezala, aldaketa politikoaren kontra dauden guztiak asaldatuta dabilta, Ibarretxeren proposamen apala, egilearen neurrikoa, kanoikadaz txikitu nahian. *Lizarra bis* berreratzen ari dela-koan euskal neoliberalak, gizabanakoen gizarte *desestatizazio* extragalaxiarraren aitzindari izan behar garela esaten dutenek, sujetorik ez omen duen autodeterminazio *extralurtarra* ukatu egin nahi digute berriro ere. Soziologoaren etxean... ideologia nagusi. Gai horretan adituak ez garenak ere, bai baitakigu, errealtzat jotzen denak ondorio errealak izaten dituela. Izenak izana. Esan nahi baita, euskal sujetorik *objetiboki eta zientifikoki* egon ala ez, euskal gizartearen zati handi batek sujetorik badagoela badio, aldarrikapenaren ondorioak erabat errealak dira eta horrela bailitzan kudeatu behar dira. Errealitate horri muzin egitea leokeria galanta da.

Maltzurrenak izaki, ez dira baina intelektualok erasotzaile bakarrak. Euskal espainol basatienak irainka, euskal erregionalistak, atzetik, bipia bezela, proposamenaren oinak jaten, enpresariak mehatxuka, eta Ibarretxe, Gary Cooper berpiztua, bakarrik. Inoren laguntzaren zain egon gabe. Bakartasuna da bere indarra, inorekin ezer adostu ez izana, alegia.

Zuhurki jokatu du Ibarretxek. Hizpide soberanista bereganatu du, baina erreforma ala haustura paktatuaren eredu hartuko ote duen alde aurretik zehaztu gabe. Proposamen zentrala,

inorentzako erabat onargarria izan ez arren, osotasunean inorentzako arbuigarria ere ez dena. Berak gainera ez du ardurarik hartu, euskal gizartearen esku utzi baitu proposamenaren etorkizuna. Euskal gizarteak hausturaren bidea hartu nahi badu, bale, bera atzetik. Abertzaleok ez dugula indar nahikorik eta Estatutua betetzearekin konformatu behar garela, beno, zer egingo zaio ba, estatutu berria kudeatuko dugu. Planteamentu hori larriagoa da jakin badakigunean, ez dela EAJ aldaketa sakona erdiesteko beharrezkoa den giharra. Nork bideratuko du ezinbestekoa izango den konfrontazio demokratikoa, nork dauka Euskal Herrian horretarako gizarte bitarteko eta grinarik? Urtean behin mobilizatzen den alderdi erraldoi horrek egingo al du? Frontoi motzetan biltzen direnak? Ateneo edota Olimpo politikoak?

Ibarretxek eta bere alderdiak proposamenaren berezko edukia gara dadin nahi baldin badu, ezker abertzalearen laguntza beharko dute. Baina era berean, alderdi barneko *mitxelinek* eskatu bezela sozialisten oniritzia ere jaso nahi dutenez, betiko legez bi aldetara

begira jarraituko dute. Bati, sozialistari, oraingo legeek aurreikusten duten erreforma ibilbidea erabiliko dela bermatu; besteari, abertzaleari, ez dela ibilbidean euskal hiritarren borondatearentzako mugarik izango. Batek, sozialistak, helmuga aurrezaguna eta automugatu eskatuko die, Espainiako sistema politikoaren azaleko erreforman geratzen dena, alegia. Besteak, aldiz, mugarik gabeko ibilbide demokratikoa. Hautuak orekatua dirudien arren, jakin beharko luke Ibarretxek aldaketaren ezinbestekotasuna adierazi ezean ez dela aurrerapausorik emango eta horretarako lehentasuna duela abertzaleen arteko adostasunak, egunotako esanbidezko muturkaden azpitik besterik ez bada.

Zeintzuk izan daitezke elkarlan horren edukiak? Ibarretxeren proposamena 1999ko uztailan ETaren biltzar konstituziogile *estranbotiko* hari eskeini ez zitzaion kontra proposamena legez azaltzen zaigu. Berandu, baina etxeko lanak eginda etorri da. Oraingoan, proposamenen arteko lehia izkutua baino, jendaurrekoa hobetsi du Ibarretxek, gizartearen eta Gasteizko Legebiltzarrean

duen egoera sendo samarra aprobetxatuz. Horrexer deitzen zaio hegemonia, gusta ala ez.

Ziurrenik aldaketa politikoaren gidoiaren zutabeak ezarrita daude dagoeneko eta ez dirudi gidoiaren erabateko alternatiba eskatzea zentzuzkoa denik. Soberanisten indarrak beste modu batean bideratu beharko lirakeke agian. Ibarretxeren gidoiak arazo larriak ditu, batzuk ia konponezinak diruditenak: balizko estatus berriaren aldeazurretik automugaketa, lurraldetasunari buruzko erretorika hutsa, konfrontazio demokratikoaren sinesgarritasun eza... Dena den, proposamena iruzurra den ala ez agerian uzteko ere, joku horretan aritu beharko dira eragile guztiak, ezker abertzalea barne. Dauden indarrak batuz, eta jakinda ordagoari, ezin zaiola beti ordagoka erantzun, eutsi ere eutsi beharko zaiola inoiz. Euskal herriaren benetako autodeterminazioa nahi duten indar sozial eta politikoei, guztiek, elkarlana baitute irtenbide bakarra.

Ibarretxerena ez da *Lizarra bis*, alde batetik, hura baino askoz ere kamutsagoa baita, bestetik, zehaztasunagatik eta itxurazko zentralitateagatik, aukera gehiago eskeintzen dituelako. Ez dadila izan hamaikagarren proposamen soberanista hau, oraingoz mugatua eta bermerik gabekoa izan arren, haiek nahi duten *porrota bis*.

Bihar

Jojo Bidart (Kazetaria)

PSE-EE. EAEko sozialisten zuzendaritza atzo bildu zen Ibarretxeren bileretan parte hartuko duten erabakitzeko

PSE-EEK Ibarretxeren bileretan parte hartuko du, Zapaterok esan duenez

EAEko lehendakariari proposamena «onartezina» dela esango diote

Erredakzioa | **DONOSTIA**

Jose Luis Rodriguez Zapatero PSOEko idazkari nagusiak atzo aurreratu zuenez, PSE-EE Ibarretxerekin bildu egingo da, bere proposamenaren inguruan egiten ari den txandakako bileretan. Zapateroren hitzetan, bilera horretan PSE-EEK lehendakariari «aurrez aurre» esango dio bere proposamena «onartezina, zentzurik gabea eta desegokia» dela.

Aditzera eman duenez, PSOE bileran izanen da, «lehendakariaren instituzioa errespetatu» egiten dutelako, «lehendakariak ez bezala». Azken horrek «Estatutua eta Konstituzioa jatorri dituen instituzioa errespetatuko balu, ez baitzukeen proposamen hori plazaratuko», Zapateroren hitzetan. Gainera, idazkari nagusiaren hitzetan, Ibarretxek hobe luke «libre asociatutako Estatua proposatu baino gehiago, askatasunera bildu eta Euskadin mundu guztia aske izan dadin eta eskubide demokratikoak bermatuak izan ditzan» ahalegina egitea.

Zapaterok azpimarratu zuenez, PSOEk eginahalak egingo ditu Ibarretxek bere proposamena alde batera utz dezan. Gainera, ez zaio ondo iruditzen,

lehendakariak Batasunari ere bilerarako gonbita egitea. Baina, bere ustez, ez litzateke egokia izango lehendakariaren aurretik «euskal gizarte osoa» pasatzea, eta alderdi politiko konstituzionalistak «pasatu gabe geratzea».

Hain zuzen, PSE-EEKo batzorde eragilea atzo bildu zen, besteak beste, lehendakariaren txandakako bileretan parte hartuko duten edo ez erabakitzeko asmoarekin. Bilbon egin zuten bilera, eta Patxi Lopez PSE-EEKo idazkari nagusiak gaur emango du atzoko bileraren gorabehera eta erabakien berri.

Bono ezezkoren alde

Jose Bono Gaztela Mantxako lehendakariak esan duenez, bera ez litzateke Ibarretxeren txandakako bilera horietara joango, baina «euskal sozialistek egiten dutena» errespetatu egingo duela gaineratu du, «han nazionalista ez izatea eta sozialista izatea zaila baita». Hala ere, berari iritzia eskatuko baliote «egoera honetan» Ibarretxerekin elkarriketarik ez lukela izango adierazi du. Bere iritzia bigarren mailakoa dela esan du, eta «euskal sozialistek hartuko duten erabakia askoz onargarriagoa» izango dela.

TXEMA FERNANDEZ / EFE

Jesus Egiguren, Patxi Lopez eta Rodolfo Ares atzoko bileran, Bilbon.